

# Nyheter på ull og klippefronten v/Eirik Kolbjørnshus



# Eirik Kolbjørnshus

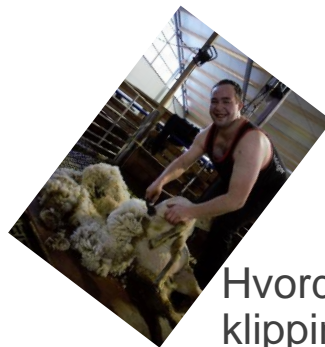
## - litt om meg:

- Har vært saueklipper i snart 20 år
- Klippeinstruktør i NSG
- Per nå leder i Ull og klipperådet til NSG
- Fagrådgiver småfe Innlandet/Øst i Nortura
- Vært en av initiativtakerne til Nortura Klyppeteam.
- Og sist men ikke minst driver jeg en sauegård sammen med familien min i Rogne
  - Vakre Varierte Valdres



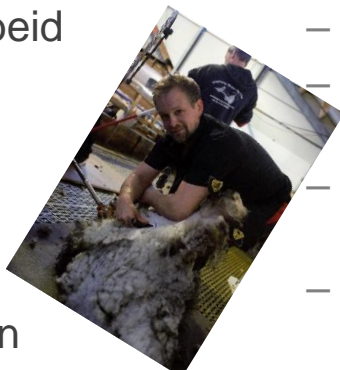
# Gammelt nytt:

- Hvordan ta vare på ullkvaliteten gjennom året:
  - God fôring og godt avlsarbeid
  - Tilpass klippingen for å ta vare på ullkvaliteten og dyrevelferden
  - Unngå beiter med fare for vegetabiler om høsten.
  - Unngå merkemaling i fellen
  - Klipp svarte dyr etter hvite dyr



Hvordan ta vare på ullkvaliteten under klipping:

- God sortering
- Har du talle bør det ikke strøs siste tiden før klipping
- Ha et rasjonelt opplegg der alle får gjort oppgavene sine til rett tid.
- Hold det rent rundt klippeplassen



# Praktiske råd for dyrevelferden under klipping

- Fôring
  - Ikke fôr siste måltidet før klipping, dette pga at det blir mindre press på indre organ og foster. Bruk gjerne fôr med høyt tørrstoffinnhold
  - Dyra skal ha vanntilgang
  - Ikke stress dyra med langvarig faste før klipping. Dette kan føre til bl.a melkefeber
  - La gjerne dyra gå rett til et måltid etter klipping for å stresse ned.

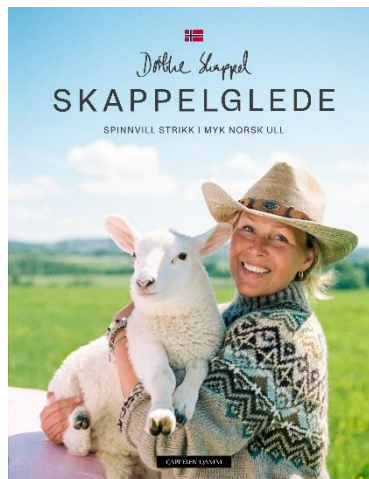






# Over 1/3 av volum klassifisert ull til norske kunder

- Særlig strikkekarn av norsk ull vinner popularitet.
- Det er «sug» i markedet etter norsk ull



- Økt etterspørsel og salg til Rauma, Hillesvåg og Sandnes Garn
- Mikrospinnerier og nye aktører som f.eks Skappel kommer til
- Også bra etterspørsel til ferdigstrikk, pledd, bunad og møbelstoff



SandnesGarn

6 t · 🌐



Det er virkelig noe spesielt med den norske ulla 🐏💖 Vi produserer garn av råvarer fra flere steder i verden, men 30% av vår produksjon er Norsk ull, som blir til blant annet Tynn Peer Gynt som du ser på bildene ❤️

Plagg strikket i Norsk ull oppleves lette, lune og blir mykere for hver gang du bruker det. Norsk ull er slitesterk, nupper lite og har veldig god spenst som gjør at plagg holder godt i form og fasong over tid 😊

Alle fargene i Tynn Peer Gynt kan du se her: <https://www.sandnesgarn.no/tynn-peer-gynt>



# I 2016 utbetalte staten 126,6 mill kr i ulltilskudd

## I 2022 utbetalte staten 97,3 mill kr i ulltilskudd

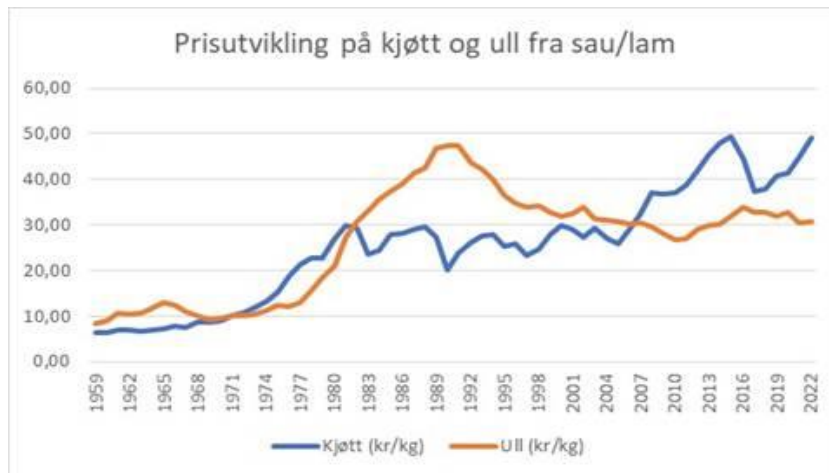
- Dette skyldes i hovedsak tre årsaker:
  - Færre sauer
  - Andelen pigmentert ull øker
  - Blir levert mindre ull til mottakene pga kostnadene og da en forventning om å ikke få betalt for ulla.
  - Er vi dårligere til å sortere ulla på gårdene?



# Årets Jordbruksforhandlinger

- Det har ikke vært økning i ulltilskuddet siden 2013. Da var økningen 60 øre.
- I år har Ull og Klipperådet gjennom styret i NSG bedt om at tilskuddet økes til 49,55,- per kg. mot dagens 38,96,- per kg.
- Bakgrunn for at det ikke er gjort noe med ulltilskuddet er en rettsak som har ligget hos ESA domstolen.  
- Denne er nå avvist.

- Verdien av ull sammenlignet med verdien av slakt



- Totalkalkylen til Nibio



# Nytt fra ullfronten



- Ullhåndteringskurs i regi av NSG
  - Utdannet instruktører, disse kan vise klipping, sortering av ull, bruk av lupe og utvalg av livdyr med hensyn på ull.
  - Disse reiser rundt i lokallag og fylkeslag for å holde kurs.
  - Finner info på NSG sine sider under [www.nsg.no/ull/ullhåndteringskurs/](http://www.nsg.no/ull/ullhåndteringskurs/)

# Hva gjør vi med ikke tilskuddsberettiget ull?

- Klassene V, G, C2S, H2 og H3 er de ikke tilskuddsberettigede klassene. Ull med merkemaling blir kastet.
- Når disse klassene blir sortert koster det penger. Pga lav markedspris finansieres sorteringen av de klassene som har en verdi.
- Norilia har sett på muligheten for å pelletere denne ulla som hagegjødsel sammen med f.eks eggeskall som også er et avfallsprodukt. Det jobbes nå med å kommersialisere produktet.
  - Den pelleterte ulla dekker da sorteringskostnaden sin



# Saueklipping i Norge:

- Hvert år holder NSG klippekurs for ca 100 personer.

Fylke	Kurssted	Nivå	Instruktør	Arrangør	Deltagere
Akershus	NMBU	A	Caroline Nicol	NMBU	5
Finnmark	Tana	A	Robert Tangrand	Tana Sau og Geit	7
Innlandet	Ringebru	A/B	Bjørnar Bakken og Sindre Myhrsveen	Ringebru Sau og Geit	9
Innlandet	Ringsaker	A/B	Bård Nordrum	Ringsaker Sau og Geit	10
Nordland	Hemnes	A	Anne-Lise Haugdahl Humstad	Hemnes Sau og Geit	7
Rogaland	Nortura Forus	A	Børge Høiland, Inga Lill Rossevatn	Sandnes Sau og Geit	14
Sør-Trøndelag	Oppdal	A	Erik A. Bjerke	Oppdal Sau og Geit	5
Sør-Trøndelag	Øya VGS	A/B	Caroline Nicol	Flå og Klæbu Sau og Geit	4
Telemark	Søve	A/B	Eirik Kolbjørnshus	Telemark Sau og Geit	10
Vestland	Askvoll	A/B	Bjørnar Bakken og Sindre Myhrsveen	Askvoll og Holmedal Sau og Geit	9
Vestland	Nortura Førde	A	Caroline Nicol	Førde Sau og Geit	4
Vestland	Luster	B/A	Eirik Kolbjørnshus	Luster Sau og Geit	9
Østfold	Tomb VGS	A	Caroline Nicol	Tomb VGS	6
Østfold	Tomb VGS	A	Caroline Nicol	Tomb VGS	6

9 fylker  
deltakere

14 kurs

105

Dette er med på å skape bredden av saueklippere i Norge

# Saueklippere har en møteplass og det er NM



I fjor var vi i Oppdal -22, i år skal vi til Ringebu -23



# VM laget som skal representere Norge i Skottland

Ullhåndterer: Jonathan Gerhard Håkull  
og Ruth Jane Rossevatn  
Klippere: Åsmund Kringeland og Lars  
Sønstevoldhaugen



Norge sender og dommere:  
Ana Leira og Sven Reiersen.  
Manager for laget: Stian Espedal



# Saueklipperlinje

## Hallingdal folkehøyskole

- På Gol har en hovedslaktelinje for sau på Øst og Innlandet
- Det er også Norges største ullmottak på Gol
- Sammen med NSG, Nortura og Norilia har vi utviklet dette tilbudet for ungdom.



# Hvordan ser vi for oss året? (kursplan)

- Sauesanking
- 24 timers kurs i klipping og ullhåndtering
- NM i saueklipping
- Høstklipping sammen med lokale mentorer i områdene Hallingdal og Valdres
- Tur til New Zealand i januar mnd.
- Vårklipp hos lokale mentorer
- I tillegg kommer de faga skolen har til elevene. Folkehøyskole er et utviklingsår.





## Undervisnings- materiell

- Animalia har i disse dager revidert alt undervisningsmateriell til saueklipping, ullhåndtering og samtidig digitalisert dette. Ett godt arbeid som vil gi oss bedre muligheter for raske endringer.



Foto: Caroline Roka/Animalia



# Fordelen for de som velger linjen

- Et minnerikt år med mye læring
- Når de er ferdige vil de potensielt ha klippet så mye sau at de kan bli selvstendig næringsdrivende og tjene gode penger i sesong
- De vil ha lært å ta vare på kroppen sin slik at de blir «gamle» i yrket.
- De vil ha god kjennskap til sauemiljøet
- En god kunnskap om ull, fullt på høyde med en kåringsdommer
- Lære å være i sammen med ulike typer mennesker, fra internatet på skolen til saueprodusenter ute på bygda.
- Entreprenørskap
- Bygd seg et nettverk de har i lang tid fremover i klippemiljøet og blant medelever på skolen.



Vi trenger hjelp av dere til å spre budskapet slik at dette blir en realitet!!!





Takker for meg med noe av det beste jeg ser –  
**Fint klipt sau**



## Ullhåndteringsvideo:

- <https://www.youtube.com/watch?v=ZDhQQKXNYEY&t=10s>